11.3.2021

Eduskunta
Talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia: Talousvaliokunnan lausuntopyyntö HE 27/2021 vp

Valtiokonttorin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 27/2021 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa hallituksen esityksestä koskien yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Yleistä

Hallituksen esityksen mukaan yritysten määräaikaisen kustannustuen myöntämistä voitaisiin laissa mainituin edellytyksin jatkaa Suomessa toimiville yrityksille COVID-19 -pandemiasta aiheutuvien liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseksi. Valtiokonttori jatkaisi kustannustuen myöntävänä viranomaisena, kuten tuen myöntämisen aiemmillakin kierroksilla.

Viime kesänä voimaan tulleen kustannustuen ensimmäisen kierroksen toimeenpanossa pidettiin muun ohessa tärkeänä korvauksien haun helppokäyttöisyyttä ja päätösten nopeutta. Tässä Valtiokonttori onnistui hyvin ja toisella kierroksella nämä tavoitteet toteutuivat vielä paremmin. Mainittakoon, että juuri päättyneen toisen kierroksen n. 18000 hakemuksen mediaanikäsittelyaika oli n. 43 tuntia. Tämän mahdollisti hyvin suunniteltu ja strukturoitu sähköinen hakuprosessi sekä selkeät korvausperusteet. Valtiokonttori pitää elinkeinoelämän odotusten hallinnan ja taloudellisen ahdingon helpottamisen näkökulmista tärkeänä, että myös nyt käsiteltävänä olevan esityksen käsittelyssä pyritään samaan – nopean ja joustavan palvelun - lopputulokseen. Esityksen toteutuessa tulisi Valtiokonttorin hoidettavaksi myös ns. yksinyrittäjien tuki, joiden volyymin oletetaan olevan ainakin 45000 kappaletta. Tämä edellyttää joka tapauksessa varautumista käsittelyresurssien lisäämiseen ja senkin takia olisi lainsäädännön sisällössä mahdollisuuksien mukaan pyrittävä mahdollisimman virtaviivaiseen toimeenpanoon.

Valtiokonttori pitää kunnia-asianaan olla mukana auttamassa suomalaisia yrityksiä niiden taloudellisten toimintaedellytysten turvaamisessa pandemian vallitessa ja olemme valmiita myös nyt käsiteltävänä olevan esityksen toimeenpanoon.

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e8b5c5b5-5f9f-4ef8-818b-5ea1790c3616
VISMA Sign
www.vismasign.com

Yksityiskohtaiset kommentit

Valtiokonttori on aloittanut kustannustuen vaiheen III toimeenpanoprosessin valmistelun palveluprosessin suunnittelun, tarvittavien tietojärjestelmämuutosten toteutuksen sekä henkilöstön rekrytoinnin osalta.

Hallituksen esityksen 2 §:n mukaan kustannustuen tukikausi olisi 1.11.2020-28.2.2021. Esitetty tukikausi alkaisi välittömästi kustannustuen toisen vaiheen tukikauden päättymistä seuraavasta päivästä, jota voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon COVID-19 -pandemian edelleen vaikeutunut tilanne loppusyksystä 2020 alkaen. Esitetty tukikausi vastaa niin ikää Valtiokonttorin yrityksiltä toisen hakukierroksen aikana saamaa palautetta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jonka mukaan tuen yleisenä edellytyksenä olisi, että yrityksellä on yritys- ja yhteisötunnus. Valtiokonttori pitää y-tunnuksen vaatimuksen lisäämistä ennen kaikkea tuen myöntämisen edellytyksiä selkeyttävänä asiana. Kustannustuen aiemmilla kierroksillakin tuen myöntäminen on käytännössä edellyttänyt y-tunnusta, sillä tukea ei ole voitu myöntää esimerkiksi yrityksille, jotka eivät ole merkittynä ennakkoperintärekisteriin. Ennakkoperintärekisteriin hyväksyminen edellyttää y-tunnusta. Myös muiden tuen määrittämisen kannalta välttämättömien tietojen vastaanottaminen viranomaisilta, kuten Verohallinnolta, edellyttää käytännössä y-tunnusta.

Esityksen 3 §:ssä säädettäisiin aiempia kierroksia vastaavasti tuen piiriin kuuluvista toimialoista. Tukea olisi mahdollista edelleen myöntää myös harkinnanvaraisesti yrityksille, joiden Verohallinnolle ilmoitettu päätoimiala ei ole nimettynä tuen piiriin kuuluvissa toimialoissa. Harkinnanvaraisuuden kriteereitä kuitenkin täsmennettäisiin kustannustuen aiemmilla kierroksilla tunnistettujen perusteluiden mukaisesti ja hakijayrityksen perusteluvelvollisuutta kevennettäisiin. Valtiokonttori pitää yrityskohtaisten kirjallisten perustelujen vaatimuksesta luopumista toimeenpanoa sujuvoittavana sekä tukea hakevia yrityksiä yhdenvertaisemmin kohtelevana menettelynä. Yrityksillä säilyisi kuitenkin jatkossakin mahdollisuus tarvittaessa perustella kirjallisesti liikevaihdon laskun syy-yhteyttä koronaviruspandemiaan.

Hallituksen esityksen 4 §:n 1-2 kohdissa täsmennettäisiin yrityksen liikevaihdon aleneman määrittämiseksi tarkasteltavia vertailukausia. Selvyyden vuoksi vertailukaudet nimettäisiin pandemia- ja normaalikausiksi. Tarkasteltavat liikevaihdon vertailukaudet määräytyisivät yrityksen Verohallinnolle tekemien arvonlisäveroilmoitusten ilmoituskausien mukaan. Valtiokonttori katsoo, että esitetty liikevaihdon aleneman tarkastelumalli mahdollistaa kustannustuen määrittämisen aiempaa suuremmalle osalle yrityksistä suoraan Verohallinnolta saatavien tietojen perusteella ja nopeuttaa siten kustannustuen maksatusta yrityksille. Esitettyä mallia voidaan pitää sujuvan toimeenpanon kannalta erityisen tarpeellisena nyt, kun arvonlisäveronsa neljännesvuosittain tai vuosittain Verohallinnolle ilmoittavia pieniä yrityksiä on odotettavissa kustannustuen piiriin aiempiin kierroksiin verrattuna huomattavasti enemmän.

Palkkakulut huomioitaisiin jatkossakin lähtökohtaisesti tulorekisterin tietojen mukaan. Palkkakulujen osalta esitetään huomioitavaksi jatkossa kuitenkin myös työnantajan sivukulut prosenttimääräisenä. Toiminimiyrittäjien sekä henkilöyhtiöiden vastuunalaisten yhtiömiesten palkkakulut esitetään huomioitavaksi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e8b5c5b5-5f9f-4ef8-818b-5ea1790c3616
VISMA Sign
www.vismasign.com

kustannustuen toisella hakukierroksella sovelletun yksityisnostojen sijaan yrittäjän eläkelain 112 §:n mukaisesti määritetyn työtulon mukaan. Lisäksi huomioitaisiin yrittäjän eläkevakuutusmaksu ja sairausvakuutusmaksu yrityksen oman ilmoituksen mukaan. Valtiokonttori pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina. Yrittäjän vahvistettuun YEL-työtuloon perustuva laskennallinen palkka mahdollistaisi palkkakustannusten huomioimisen kustannustuen määräytymisperusteissa myös niiden yrittäjien osalta, joilla ei ole ollut liiketoiminnan alentuneen volyymin johdosta mahdollisuutta nostaa palkkaa yrityksestään tukikauden aikana. Myös palkkakustannusten todennettavuus parantuisi Valtiokonttorin näkemyksen mukaan esitetyn mallin myötä. Pykälän 4 kohdan mukaisia tukikauden muita kuluja ja menetyksiä täsmennettäisiin ja niiden huomioiminen perustuisi jatkossa aiempaa vahvemmin yrityksen ilmoitukseen. Hyväksyttävien kulujen yksinkertaisempi rajaus ja niiden huomioiminen yrityksen oman ilmoituksen mukaisesti on Valtiokonttorin näkemyksen mukaan välttämätöntä tuen nopean maksatuksen varmistamiseksi. Valtiokonttorilla säilyisi kuitenkin jatkossakin mahdollisuus tarkistaa yrityksen ilmoittamien kulujen paikkansa pitävyys ja kuluja tarkistettaisiin myös pistokokein sekä jälkitarkastuksin, jota voidaan pitää tarkoituksenmukaisena menettelynä tukikelpoisten kulujen varmistamiseksi.

Kustannustuen laskentakaava sekä tuen enimmäis- ja vähimmäismäärät määräytyisivät esityksen 5 §:n mukaisesti. Tuen enimmäismäärä olisi jatkossa miljoona euroa yritystä kohden Euroopan komission hyväksymän puitetukiohjelman yritys- ja konsernikohtaisen tukikiintiön noustessa 1,8 miljoonaan euroon. Pienimpien yritysten tuen saamisen helpottamiseksi esitetään, että jatkossa kaikki laskennallisesti alle 2000 euron tukisummat nostetaan 2000 euroon edellyttäen, että yrityksellä on tukikelpoisia kuluja tukikaudella vähintään 2000 euroa. Esitystä voidaan pitää perusteltuna yksinyrittäjien sekä muiden pienten yritysten kustannustuen piiriin saamiseksi, sillä aiempien kierrosten perusteella on voitu todentaa, että erityisesti alle 70 000 euron vuosiliikevaihdon omaavilla yrityksillä on ollut haasteita päästä kustannustuen piiriin hylkäysprosentin ollessa näiden yritysten osalta yli 80.

Pykälässä esitetään myös malli tuen myöntämiseksi niille yrityksille, jotka ovat perustettu vasta 1.1.2020 tai myöhemmin ja joille ei siten ole määritettävissä liikevaihdon vertailukautta ja liikevaihdon alenemaa. Esityksen mukaisesti tukea voitaisiin myöntää tällöin vain niille yrityksille, joiden Verohallinnolle ilmoitettu päätoimiala on esityksen 3 §:n mukaisesti tuen piirissä. Valtiokonttori katsoo, että tuen määrittäminen mainituissa tilanteissa yrityksen toimialan liikevaihdon aleneman perusteella vastaa pitkälti kustannustuen myöntämisen logiikkaa ja esitetty malli uusien yritysten tuen myöntämiseksi olisi myös teknisesti toteutettavissa tehokkaasti.

Nyt esitetyt muutokset erityisesti pienimpien yritysten tuen saamisen helpottamiseksi vaikuttavat merkittävästi tuen potentiaalisiin hakijamääriin. Esimerkiksi kunnat myönsivät yksinyrittäjätukia yli 47 000 yksinyrittäjälle vuoden 2020 aikana. Myös yrityskohtaisen enimmäistukimäärän korottaminen miljoonaan euroon lisännee hakijoiden määrää kustannustuen kolmannella kierroksella. Esitetyt muutoksen vaativat Valtiokonttorissa aiempia tukikierroksia laajemman resursoinnin hakemusten käsittelyyn, asiakaspalveluun sekä sähköisiin järjestelmiin. Valtiokonttori katsookin tarpeelliseksi kiinnittää erityistä huomiota toimeenpanon riittävään resursointiin.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e8b5c5b5-5f9f-4ef8-818b-5ea1790c3616
VISMA Sign
www.vismasign.com

11.3.2021

Esityksessä tarkoitetun lain on tarkoitus tulla voimaan 12.4.2021. Tuen haku-aika esitetään päättyväksi 23.6.2021 ja lain voimassaolon 31.12.2021. Valtiokonttori toteaa, että toimialoja koskevan valtioneuvoston asetuksen valmistuttua kustannustuen haun avaaminen yrityksille on mahdollista noin viikon kuluessa. Lisäksi Valtiokonttori katsoo aiheelliseksi todeta, että mikäli esityksessä viitattu tukimalli kohtuullisesta kompensaatiosta sulkutoimenpiteiden kohteena oleville yrityksille tulee osaksi yritysten kustannustuesta annettua lainsäädäntöä, Valtiokonttori toteaa tämän tukimuodon toimeenpanoprosessin valmistelun edellyttävän vähintään seitsemän viikon määräaikaa tukimuotoa koskevan lakiesityksen valmistumisesta.

Pääjohtaja Timo Laitinen

Palvelupäällikkö Tuomo Yliluoma

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/e8b5c5b5-5f9f-4ef8-818b-5ea1790c3616
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

TUOMO KRISTIAN YLILUOMA
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Valtiokonttori
52110061-4f18-4c37-b355-f87881f09994 - 2021-03-11 10:39:07 UTC +02:00
BankID / MobileID - e22ab836-bb24-4989-9abf-b07b75dfecdd - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

TIMO SAKARI LAITINEN
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Valtiokonttori
34069209-a9ee-4284-a4f0-beb32a295425 - 2021-03-11 10:56:52 UTC +02:00
BankID / MobileID - 693a727e-d616-45b7-8ac8-bbf5a81b17fc - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende